

КОМЕРЦІЙНЕ СТРАХУВАННЯ В СИСТЕМІ СТРАХОВОГО РИНКУ

Л. М. Васільєва, д.н.держ.упр., професор,
*професор кафедри обліку, оподаткування та
управління фінансово-економічною безпекою
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Система страхування, що постійно вдосконалюється, пройшла тривалий шлях розвитку. Основою для її виникнення стала необхідність організації колективного самозахисту людей від подій та дій, що мають несприятливі наслідки. Важливе значення для розвитку страхування мав той період, коли страхові операції набули комерційного характеру, а підприємець-страховик, протистоїть безлічі страхувальників, став вести справу для отримання прибутку.

Наголосимо, що комерційне страхування базується на здійсненні страхової діяльності комерційними страховими організаціями (підприємцями) шляхом продажу страхових послуг, обґрунтовано висновок про те, що самострахування та взаємне страхування не можуть бути комерційними. Це стосується і державного соціального, обов'язкового медичного, пенсійного страхування, де стоїть завдання збереження коштів страхувальника шляхом можливої їх індексації або коригування наслідків зміни економічної ситуації, а не отримання прибутку від проведених операцій.

Бізнес-процеси комерційного страхування спрямовані на стабільне отримання прибутку, основою його розвитку та функціонування служить соціально-економічна обстановка, в якій воно розвивається та з якої випливають його основні особливості. По - перше, комерційне страхування виділено в окрему галузь підприємництва та обслуговує основні найбільш схильні до ризиків сфери економіки, а також найбільш рентабельні види діяльності; по - друге, страховики відокремлені від страхувальників, а

взаємодопомога та підтримка (що має місце при взаємному страхуванні та передбачає вузьке коло учасників) різко протистоїть принципу необмежено діючої комерції, спрямованої на отримання прибутку; по – третє, визначення потреби у комерційному страхуванні залежить від рівня економічного розвитку юридичних та фізичних осіб, громадських груп.

Роль і місце комерційного страхування у суспільстві виявляється у забезпеченні його економічної та соціальної стабільності через охорону та захист майнових інтересів від впливу ризиків. У цьому полягає основний елемент характеристики комерційного страхування з погляду його об'єктивного значення для ринкових відносин, тоді як прагнення отримання прибутку характеризує страхування з його внутрішньої, суб'єктивної сторони.

Об'єктивна функція страхового захисту власності та інтересів створює сприятливі умови, широкий простір для суб'єктивних, комерційних розрахунків, забезпечуючи шляхом страхових операцій міцнішу економічну базу. Суб'єктивна функція, спрямована на збільшення капіталів і доходів, комерційна мета страхових підприємств в умовах ринку відображується на діяльності зі страхування загалом, і навіть на її об'єктивних відносинах з галузями економіки, що обслуговуються.

Комерційний характер страхування активно сприяє розвитку самої специфічної діяльності - страхування. Процес розвитку комерційного страхування пов'язаний з процесом історичного розвитку.

Таким чином, на нашу думку, комерційне страхування - це система економічних відносин, щодо формування та використання спеціальних страхових грошових фондів та управління ними, заснованих на трансферті та трансформації ризиків страхувальників з метою отримання прибутку, а діяльність комерційних страховиків - це взаємовигідна діяльність, організована щодо страхових та інших операцій з метою отримання доходів і максимізації прибутку.

Комерційне страхування можна з повною впевненістю віднести до фінансових інститутів, що функціонують у системі фінансових відносин, або до

фінансових посередників-організацій, які продають та купують спеціальні «фінансові продукти».

Значення комерційного страхування проявляється:

- по-перше, з макропозицій, у забезпеченні майбутньої грошової потреби відновлення пошкодженого майна за допомогою перерозподілу ризиків, отже, коштів, носіїв даних ризиків, без залучення бюджетних та інших джерел;

- по-друге, через професійне проведення страхових операцій (робота з ризиками з метою отримання прибутку), що дозволяє формувати значні обсяги децентралізованих страхових фондів (страхових резервів), що використовуються як джерела інвестицій, здатних надавати реальну підтримку економіці держави в цілому та окремим господарствам.